

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 507/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen vähähiilisyystiekarttojen tieteellisestä arvioinnista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Atte Harjanteen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 507/2020 vp:

Miten hallitus toimii sen varmistamiseksi, että teollisuuden ja toimialojen vähähiilisyystiekartat muodostavat ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden kannalta kestävän kokonaisuuden ja

aikooko hallitus toteuttaa tiekarttojen riippumattoman tieteellisen arvioinnin esimerkiksi Ilmastopaneelia ja Luontopaneelia kuulemalla?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Vähähiilitiekartat tarjoavat valtionhallinnolle toimialojen oman - ja monessa mielessä aiempaa tarkemman - näkökulman odotettavissa olevasta kehityksestä ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennysmahdollisuuksista. Tiekartat toimivat vahvana syötteenä hallituksen ilmasto- ja energiastrategialle sekä keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmalle.

Toimialojen vähähiilitiekartat on pyritty laatimaan mahdollisimman yhteismitallisiksi ja yhteensopiviksi. Tämän vuoksi työ- ja elinkeinoministeriö on laatinut ohjeistuksia ja suosituksia tiekarttojen lähtökohdista ja sisällöstä sekä järjestänyt säännöllisesti keskustelutilaisuuksia tiekarttojen laatijoille. Ympäristöministeriö sekä liikenne- ja viestintäministeriö ovat puolestaan osallistuneet omien hallinnonalojensa tiekarttojen ohjaukseen. Tiekarttojen yhteensopivuutta lisää oleellisesti se, että neljä keskeistä toimialaa (teknologia-, metsä-, kemian- ja energiateollisuus) ovat laatineet tiekarttansa erityisen tiiviissä yhteistyössä.

Tietopohjan vahvistamisen lisäksi itse prosessi on ollut hedelmällinen. Työ on sitouttanut aloja ilmastotyöhön entistä laajemmin ja vahvemmin. Työn aikana on nähty aiempaa kunnianhimoisempien tavoitteiden asettamista sekä kokonaisen toimialan että yksittäisten yritysten tasolla. Useilla toimialoilla on jo suunnitteilla tai harkinnassa seuraavat askeleet, joihin kuuluvat esimerkiksi tarkemmat selvitykset ja tulosten jalkauttaminen. Työ- ja elinkeinoministeriö on kannustanut toimialoja jatkamaan hyvin käynnistynyttä työtä.

Tiekartat kuvaavat toimialojen omaa näkemystä, eivätkä ne sido hallitusta. Tiekartat tullaan analysoidaan sekä virkatyönä että ilmasto- ja energiastrategian taustaselvityksessä, mutta tuloksia ei automaattisesti oteta käyttöön sellaisenaan. Ilmasto- ja energiastrategia, keskipitkän aikavälin

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 507/2020 vp

ilmastopolitiikan suunnitelma sekä muut hallituksen suunnitelmat ja toimet tulevat perustumaan hallituksen omiin päätöksiin ja niiden taustalla oleviin arvioihin.

Ilmasto- ja energiastrategian sekä keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman valmistelun tueksi on käynnistetty kattava ”Hiilineutraali Suomi 2035 – ilmasto- ja energiapolitiikan toimet ja vaikutukset (HIISI)” -taustaselvitys. Selvityksen toteuttaa laaja joukko tutkijoita viidestä eri organisaatiosta, ja työtä koordinoi Teknologian tutkimuskeskus VTT. Selvitys hyödyntää tiekarttoja muiden syötteiden ohella, ja tuottaa sisäisesti ristiriidattomat skenaariot ilmasto- ja energiastrategian valmistelun tueksi.

Varsinaisia politiikkatoimia arvioidaan niin HIISI-hankkeessa kuin hallituksen toimesta. Hallitusohjelmassa on linjattu, että ratkaisuja arvioidaan niiden vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden näkökulmasta sekä alueelliset erot ja työllisyysvaikutukset huomioon ottaen. Ilmasto- ja energiastrategian valmistelun yhteydessä sidosryhmiä tullaan kuulemaan laajasti ja kattavasti.

Tiekartat kuvaavat niiden laadintaan annetun toimeksiannon mukaisesti toimialojen omaa näkemystä vähähiilisyiden saavuttamisesta. Viime kädessä on hallituksen vastuulla luoda sellainen toimintaympäristö ja valita sellaiset keinot, että hallituksen asettamat tavoitteet saavutetaan. Tämä työ on käynnissä ilmasto- ja energiastrategian sekä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman valmistelun muodossa. Tässä työssä sidosryhmiä tullaan kuulemaan laajasti.

Yllä esitetty huomioon ottaen erillisen tieteellisen arvion teettäminen toimialojen tiekartoista ei ole tarkoituksenmukaista. Suomen ilmastopaneeli ja Luontopaneeli ovat riippumattomia ja itsenäisiä elimiä, jotka voivat oman harkintansa perusteella ottaa suorittaakseen toimialaansa liittyviä selvitystehtäviä.

Hallitusohjelman mukaisesti toimialakohtaiset vähähiilitiekartat keskittyvät siirtymään kohti vähähiilisyttä. Hallitusohjelmassa on kuitenkin linjattu useita muita keinoja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämiseksi.

Helsingissä 2.7.2020

Elinkeinoministeri Mika Lintilä